

Kuandaa mpango
wa bima ya ulemavu
wa kitaifa
(NDIS)

TAREHE:

JINA:

TAREHE YA KUZALIWA:

Kitabu Changu Cha Kupanga NDIS

Swahili

Funded by the National Disability Insurance Agency

YALIYOMO

MRATIBU WA ENEO HILO (MEH) 3

KITABU CHANGU 4

KUHUSU MIMI 6

MAISHA YANGU 8

USTAWI WANGU 10

MSAADADA WANGU 11

KUISHI KILA SIKU 12

VIFAA & TIBA 14

HUDUMA YANGU YA MSAADA 17

GINSI NATAKA MAISHA YANGU Yawe 18

JINSI NINATAKA KUBADILISHA FEDHA ZANGU 22

JE NANI MRATIBU WAKO WA ENEO HILO (MEH)?

Mratibu wako wa eneo hilo (MEH) ni mtu atakaye kusaidia kukuunganisha kwenye NDIS na kwenye tawala zingine na msaada wa jamii katika eneo la ndani.

likiwa Kama ombi lako la NDIS limekubaliwa, watakusaidia kutengeneza mpango wako wa kwanza wa NDIS.

- Watakuuliza maswali mengi na kupitia kitabu hiki pamoja na wewe.
- Habari hii itawasaidia kuunda mpango wako wa NDIS.

Jinsi Ya Kuwasiliana Na MEH Wako :

Jina

Number ya simu

Barua pepe

Anuani ya ofisini ao eneo

JE HAUNA UHAKIKA NANI MRATIBU WA ENEO LAKO?

Kuangalia MEH gani ana saidiya walemazu na jamii zao katika eneo unalo ishi, fuata kiungo hiki na uandike anuani yako ya nyumbani:

<https://www.ndis.gov.au/contact/locations>

JE, kitabu changu cha kupanga NDIS ni cha nini?

'kitabu changu cha kupanga NDIS' ni kwaajili ya watu wenye ulemavu ambao ni washiriki waliofanyikiwa NDIS. ikiwa utapata barua ya kuakikisha kwamba umefanyikisha kuwa mshiriki wa NDIS, mratibu wa eneo hilo (MEH) atawasiliana nawe ili ku panga mukutano wa maandalizi. Kijitabu hiki kitakusaidia kuandaa mukutano huu. Ni muhimu kuandaa habari nydingi iwezekanavyo kwakuwa (MEH) itakuuliza maswali mengi kuusu maisha na ulemavu wako.

Je kwanini kutumia 'Kijitabu Changu Cha Kupanga NDIS'?

Watu wafuatayo wanaweza kuku saidia kujaza 'My NDIS Booklet':

- > Familia / Msaidizi / Marafiki
- > Mratibu Wa Eneo Hilo

Au Wafanyakazi ambao wanajuwa kuhusu NDIS wanatokea:

- > Shirika la jamii
- > Watoa huduma

Sio lazima kujaza 'kijitabu changu cha kupanga' Kwa pamoja. Unaweza kubadili jibu zako ikiwa itaitajika. Sio lazima ujibu maswali yote Kama hayausiki Na maitaji hali yako Kwa sasa.

Kijitabu hiki kimeandaliwa Ili kukusaidia kufikiri Ni ginsi gani unataka kuishi maisha yako Kwa sasa Na baadaye.

Hii ikiwemo habari kuusu maisha yako, je nini muhimu kwako,msaada ambao upo na nini unataka kufanya katika jumuia.

'kijitabu
changu chakupanga
NDIS' in sehemu nzuri ya
kuanzia kwa kukusaidia wewe na
kuwajulisha watu wengine kuhusu
msaada ambao unahitagi sasa na
baadaye.

Nivizuri tayari mapema kwa mukutano wa
kupanga mpango wako mpya ya NDIS
ili kupate misaada yako yote.

Nitumiaje 'Kijitabu Changu Cha Kupanga NDIS'?

STIKA

Ukurasa wa 23

STIKA ZINAZO WEZA KUTUMIKA TENA

una stika za picha Na maneno nyuma ya kijitabu ichi ambazo unaweza kutumia badala ya kuandika majibu. mapicha za mastika zinaweza kuwa muhimu kutumiya ikiwa huwezi kusoma au kuandika katika lugha yako au unaweza tu kuitumiya kama jia ya mawasiliano.

Tazama ukiona ishara ya stika mahali popote kwenye kijitabu ichi. Stika itakuwa na numba ya ukurasa na iyo namba ndipo sehemu ambapo kuna zowezi.

Unaweza kutumia aya mastika mara nyingi unaweku ku ya bandika, banduwa tena bandina na banguwa mara nyingi utakavyo.

MSAADAA WA SHUGHULI ZANGU

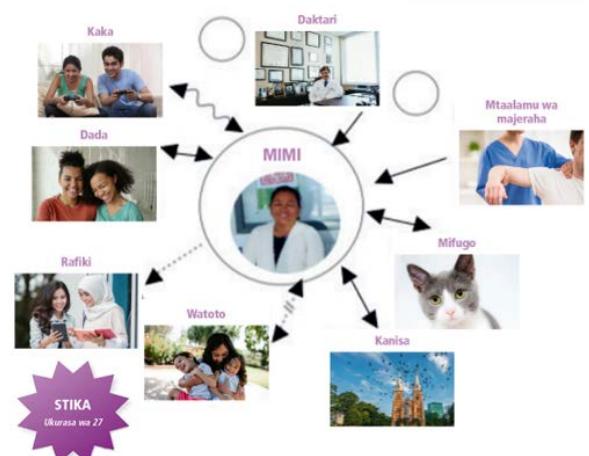
Kwenye ukurasa wa 11 wa kijatabu ichi kuna ka zoezi Fulani ambako ukifanya katakusaidia ku elewa msaada muhimu katika Maisha yako. Unaweza kuandika misaada kwenye kamduara ambako kame zungukwa na kimduwara, au chukuwa picha au neno au mastika kutoka kwenye karatasi ya nyuma ya kijitabu ichi.

ikiwa unatambuwa msaada ambao unao kwa sasa, ndopo unaweza kupiga mstari ambao utakuonyesha kila msaada ambao utakusaidia utambuwe umuhimu wa mausiano.

Sio kila kwamba kila msaada uko bora, kuna misaada ambayo:

- > isiyo ya kawaida
- > yenyé dhiki/ usumbufu
- > isiyo bora (labdo kuna mtu katika Maisha yako ambaye mnakuwaga mnakorafishana au kupigana mara nyingi).

MSAADAA WANGU

STIKA Ukurasa wa 27

Ufunguo wa Uhusiano

Nguvu zaidi	Yanayo kusumbua
Uregevu	Kuvunjika
Njia moja ya urafiki	ao
Uhusiano kwa njia zote mbili	

Mfano wa mifumo

Ndugu na Jamaa	Rafiki
Utamaduni	Ustahi wa jamii
Huduma ya Afya	Mahakama
Mapumuziko	Burudani
Shule	Kazi
Kanisa	Hekalu
Muskiti	

Ili zowezi litakusaidia kukuonyesha stori nzima ya mahitaji katika Maisha yako. Kunakidindi fulani ili zowezi linakuonyesha kwamba una watu ambao wanakusaidia, watu maka marafiki, familiya and jamii katika Maisha yako au ili zowezi linaweza kukuonesha kwamba hauna msaama mwingu na unaweza kuhitaji msaada Fulani kakita kupanga NDIS.

MTU WA MSAADA

Msaidizi kama vile nguzu, mtu wa kwenye jamiii yako and mtu wa kwenye jumuiya yako hau mratibu kutoka kw nye jamii yako au wa eleo ambalo unaish anaweza kukusaidia kujaza izi zowezi.

Lugha ninazo ongea:.....

Naweza kuongea Na kuelewa kiingereza vizuri?

Ndiyo   Hapana

Naitaji mtafsiri

Ndiyo   Hapana

Je kuna mtu anaekusaidia kufanya uamuzi kuhusu maisha yako, Mfano unapo ishi, Maitaji ya afya yako?

Ndiyo   Hapana

Mtu huyu anaitwa:.....

Je unataka Uwe Na mtu mwengine kipindi unaandaa mukutano wa kupanga? Mtu ninae muamini?

Ndugu wa karibu/Rafiki

Watoa huduma wa sasa

Mtu mwengine ninae mwamini

Jina la mtu:.....

Je Nini ukufurahisha? Je Nini anaukufanya utabasamu?

Je unapenda kufanya nini? Je unaujuzi gani? Je una nia gani?

Mfano: Kuendesha farasi, Mpira, kupiga picha, Uchoraji, Kucheza muziki.

Je nini kinakuhuzunisha, je nini kinachokukasirisha ao hukuletea hasira?

Je ni nini ngumu kwako? Je unapata shida gani?

Maisha yangu kwa sasa:

Je unaishi wapi?

Je Unaishi Na nani?

Mwenyewe? Na wazazi? Na watoto wako?

Je Nini uwa vigumu kufanya kwenye nyumba yako?

Je Nini ukujia vigumu kufanya kwenye jamiina wakati unaondoka nyumbani?

MAISHA YANGU NDANI YA MIAKA MI TANO:

Je Wapi unapendelea kuishi?

Je unafurahia unako ishi kwa sasa? Je unapenda kuishi sehemu nyingine?

Je wapenda kuishi na nani?

Mwenyewe? Na wazazi? Kuchangia nyumba Na watu wengine? Na watoto wako?

Je unaitaji msaada katika shughuli zako za kila siku? Ndiyo Hapana

Mfano wa shughuli za kila siku:

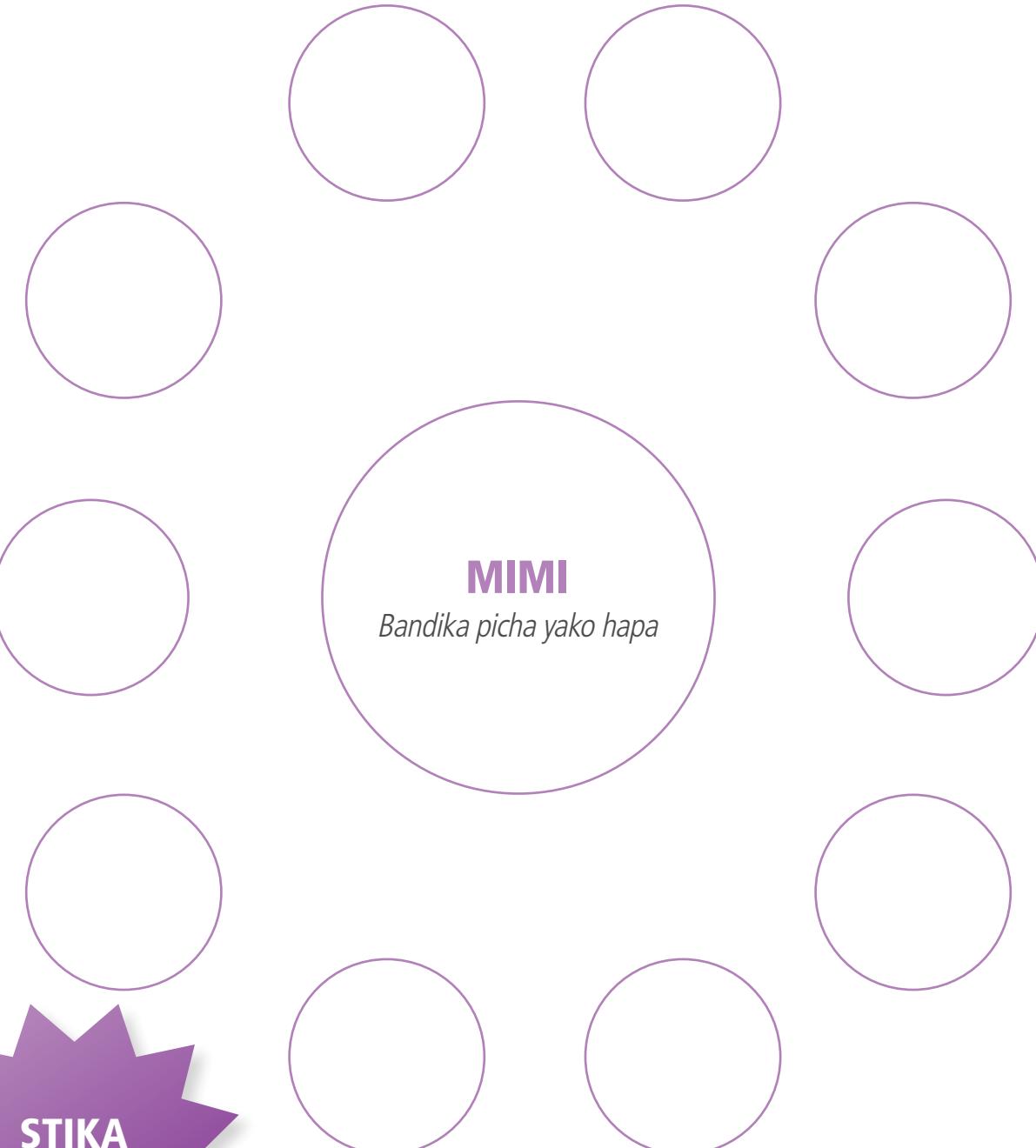
- > Kupika
- > Kuemea
- > Usafi
- > Bustani
- > Kuondoka nyumbani
- > Kuosha mwili wako wote
- > Kuvalaa
- > Kwenda kwenye miadi (appointment) ya muhimu
- > Kwenda kwenye hafla ya kijamii
- > Kukabiliana na mafadhaiko
- > Afya/ msaada wa afya ya akili
- > Kujifunza
- > Kufanya kazi
- > Kuwasiliana na watu wengine
- > Ginsi ya kulipa bili na kusimamia fedha
- > Kusoma na kuandika katika lugha yako na katika kiingereza
- > Kutumia teknolojia

Naitaji msaada na shughuli za kila siku:

Tumia 'stika ya ustawu wangu' ao andika shughuli za kila siku ambazo unaitaji msaada kwenye sanduku hapa chini:

STIKA

Ukurasa wa 23

Ufunguo wa Uhusiano

Nguvu zaidi _____
 Yanayo kusumbua ~~~~~
 Uregevu -----
 Kuvunjika - // - // - // -
 Njia moja ya urafiki → ao ←
 Uhusiano kwa njia zote mbili ← →

Mfano wa mifumo

Ndugu na Jamaa	Rafiki
Utamaduni	Ustahi wa jamii
Huduma ya Afya	Mahakama
Mapumuziko	Burudani
Shule	Kazi
Kanisa	Hekalu
Muskiti	

Wiki yangu inafanana hivi Kwa sasa.....

Fikiria nini wataka kufanya kila siku:

Siku	 ASUBUH	 MCHANA	 USIKU
JUMATATU			
JUMANNE			
JUMATANO			
ALHAMISI			
IJUMAA			
JUMAMOSI			
JUMAPILI			

Wiki yangu kamili itafanana Kama ifuatayo...

Je wataka kufanya nini kila siku:

Siku	 ASUBUHI	 MCHANA	 USIKU
JUMATATU			
JUMANNE			
JUMATANO			
ALHAMISI			
IJUMAA			
JUMAMOSI			
JUMAPILI			

STIKA

Ukurasa wa 47

Hichi ndicho kifaa ninacho tumia Kwa sasa Na mara ngapi nakitumia:

Haina ya kifaa ambacho ninacho

Je mara ngapi ukitumia?
Je mara ngapi ukitumia?

Je kinaitaji kubadilishwa ao kutengenezwa?
Ndio au hapana

Uhamaji

Mfano: Kiti cha walemavu

Mawasiliano

Mfano: Misaada ya kusikia

Kujitunza

Mfano:
Mswaki mahalumu

Upatikanaji

Mfano:
njia

Nyumbani

Mfano:
Kiti cha punguza msukumo wa shinikizo.

Nakadhalika

Je kuna kifaa, Misaada ao marekebisho ambayo huitumii sasa hivi ila unahitaji? Vifaa kama:

- > Marekebisho ya gari
- > Mtelemko
- > Pikipiki
- > Kiti cha walemavu
- > Vifaa vya usalama
- > Vifaa vya kutumia ukiwa unajisahidiya
- > kitin mahalumu ambacho unaweza kukaa kwa mdaa
- > Bidhaa za kusaidia Kula
- > Msaada ya kusikia

Vifaa, na marekebisho ambayo situmii Kwa sasa ila maitaji ni kama yafuatayo:

STIKA

Ukurasa wa 47

Je Kwa sasa Napata tiba Fulani ambayo inasaidia na maitaji zangu?

Ndiyo   Hapana

Hii ndio tiba ninayo pata Kwa sasa Na mara ngapi naonana Na mtaalam:

<p>Aina ya tiba ninayo pata</p>	<p>Je mara ngapi uwa namuona mtaalam? Mara moja kwa wiki, mara moja kwa mwezi na kadhalika.</p>
<p>Mfano: Tiba ya mwili</p> 	<p>Mfano: Kila baada ya wiki mbili</p>

**Hii ndio tiba nataka kupata lli ku timiza maitaji yangu
Na kuishi maisha mazuri:**

STIKA
Ukurasa wa 51

MSAADAA WANGU KWA SASA:

Je, msaada gani unapata Kwa sasa Na unaupata mara ngapi?

Aina ya msaada	Unapata msaada ngapi na unaipata mara ngapi?	Ni huduma gani inayotoa msaada wako kwa sasa?
Mfano: Msaada wa majukumu ya kila siku	Mfano: Masaa3 kwa wiki	Mfano: Ufikiaji wa jamii na huduma SA

Je nini muhimu kwako? Je nini wataka kuboresha maishani mwako? Je nini wataka kubadili maishani mwako?

Chora mstari kwenye picha 3 ambazo ni muhimu sana kwako

Kutafuta Na kutunza kazi

Usafiri

Kujitunza

Afya na ustawi

Shughuli za kijamii Na burudani

Unapo ishi

Kujifunza Na elimu

Mahusiano

Vifaa & tiba

Je, kwanini waitaji msaada WA NDIS?

Mfano:

- › Kujenga uhuru na ustadi wangu ili niweze kufanya vitu mwenyewe
- › Kusaidiwa kufanya shughuli zangu za kila siku kama ununuzi (kuemea)
- › Kununua vitu ninavyo itaji Kwa ulemavu wangu Ili nipate ginsi ya ku zunguka, kuwasiliana, ao kumaliza shughuli.

Je, watumai nini maishani mwako?

Mfano, Natumai kwamba siku moja nitaweza:

- › Kupata kazi
- › Kupata marafiki
- › Kujifunza ustadi ninao itaji ili kuishi pekeangu
- › Kujunga na vikundi vyatjamii na kujumuika mara nyingi

Ili kuku saidia, Fikiria kuhusu picha tatu ambazo Ni muhimu Sana kwako kwenye ukurasa 18. Je nini watumai maishani mwako?

Wakati wa mkutano wako wa kupanga, mratibu wa eneo lako (MEH) atakuuliza nini unataka kuboresha Na kubadili maishani mwako. Tumia majibu yako kwenye ukurasa wa 18 na 19 ili uweze kukusaidia ku amua nini muhimu kwako na nini unataka kubadilisha.

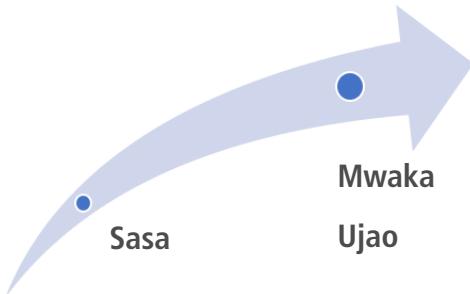
Mfano: unaweza kupenda kuwa Na furaha Zaidi, hata hivyo nini ambacho utakuwa unafanya ama wapi unataka kuwa ili uwe na furaha?

Maisha yangu katika mwaka mmoja:

Katika mwaka 1, Je nini wataka kuboresha/ kubadili?

Mfano: Nataka niweze kujiosha mwenyewe, bila msaidizi.

Nataka nipate ustadi Na kujiamini mwenyewebila mtu kunikumbusha.

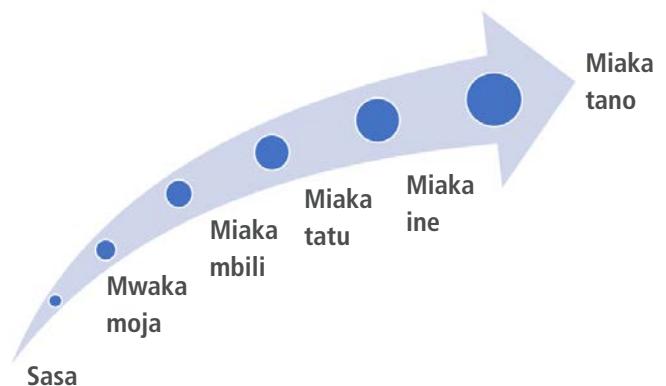

Ninachotaka kubadilisha?	Jinsi ninataka kubadilisha hii?	Ni msaada gani utanisaidia?	Ni nini kinanizua kufanikisha mabadiliko haya?
1			
2			
3			

Maisha yangu katika miaka tano:

Katika miaka mitano, nini nataka niendeleza au Kubadilisha?

Mfano: nataka kuishi Kwa kujitegemea kwenye nyumba yangu. Nataka kuishi kwenye nyumba ambayo tatumia mwenyewe Kwa makini.

Je nini ninachotaka kufanikisha?	Nitafanikishaje hili?	Je Ni msaada gani utanisaidia?	Je nini kinanizua kufanikisha hili?
1			
2			
3			

Nani unataka asimamie fedha Kwa msaada wako wa kupanga NDIS? Unataka watu Na huduma zilipweje?

Kuna chaguzi 4, tafadhali jibu chaguo upendalo:

(NDIA) (Shirika la bima la ulemavu la kitaifa)

The NDIA (Shirika la bima ya ulemavu la kitaifa) itasimamia fedha zako and kulipa bili zako. Sio lazima uongezee pesa zingine.

Waweza kuchagua watoa usajili wa NDIS pekee ili kutoa msaada wako.

USIMAMIZI WA KIBINAFSI

Unajukumu la kuomba na kulipa bili za msaada unaopokea kupitia mpango wako wa NDIS.

Hii imefanywa kwenye uwanja wako wa bandia. Ni lazima uweze ku tumia Computa au simu smart kufanya hivi. Fedha zako zote za NDIS haziingii katika akaunti yako ya benki mara moja, wakati tu unahitaji kulipa huduma

*Unaweza kuchagua mtoaji wowote yule kutoa msaada,
Sio lazima awe mtoaji aliyesajiliwa wa NDIS*

MENEJA WA MPANGO ALIYESAJILIWA

Shirika lililosajiliwa linaweza kua linaweza kusimamia fedha zako za NDIS Kwa niaba yako. Ni Kama mwekaji hesabu ambaye hulipabili zako zote.

Unaitajika kumuuliza mpangaji wako kujumuisha hii kwenye mpango wako ikiwa una nia ya chaguo hili.

*Unaweza kuchagua mtoaji yeyote yule ili kutoa msaada wako.
Sio lazima awe mtoaji aliyesajiliwa wa NDIS*

MCHANGANYIKO

Waweza kuchagua mchanganyiko wowote kati ya hizo 3 hapo juu Mfano: Waweza kujisimamia mwenyewe kati ya moja ya mipango yako lakini unataka meneja wa ilo eneo akusimamiye kwenye mipango mingine.

Kupika

Kufanya kazi

Ununuzi

Kupika

Kufanya kazi

Usafi or Jutakasa

Bustani

Kuacha nyumba

Kuvaa mavazi

Kuosha mwili wako wote

Kwenda kewenye miadi muhimu

Kwenda tukio la kijamii

Msaada wa afya/akili

Kujifunza

Kujifunza/kutumia lugha ya saini

Kusoma na kuandika kwa lugha yako mwenewe na kwa kiingereza

Kuwasiliyana na watu

Kuwasiliyana na watu

Jisi ya kulipa bili na kusimania fedha

Kutumia teknolojia

Kujifunza kusoma braille

Mama

Baba

Kaka

Mama

Baba

Kaka

Dada

Shangazi

Mjomba

Dada

Binamu

Binamu

Watoto

Babu na Bibi

Rafiki

Watoto

Jirani

Rafiki

Mkuu wa kazi

Mifugo

Marafiki kazini

Mwalimu

Mifugo

Fasi ya kazi

Shule

Mtowa huduma

Kundi la jamii

Shule

Mtowa huduma

Kanisa

Hekalu

Msikiti

**Daktari wa kaulina
mawasiliano ya Watoto
/ wakubwa**

Daktari

Mtaalamu wa afya

**Mtaalamu wa
saikolojia**

Mtaalamu wa majeraha

Mtaalamu wa majeraha

Msaidizi dukani

Msaidizi dukani

Jumuiya Ya Burundi

Jumuiya Ya Congo

Jamii ya Wasudani

Jumuiya Nyingine Ya Kitamaduni

Kutoka kitandani

Kuhonga

Kusuguwa meno

Kuvaav /valia

Ku chanuwa nywele

Kupika chakula

Mkutano wa familia

Kwenda matembezini

Kula chakula cha asubui

Kula chakula cha mchana

Kula chakula cha jioni

Kutazama TV

Kwenda ufkweni

Nenda ununuzi

Kwenda uvuvi

Nenda kwenye mazoezi

Cheza michezo

Kutazama michezo

Study/ kujifunza

Kwenda kazini

Kwenda nje kula au kunywa

Kazi za nyumbani

Kukutana na marafiki

Kukutana na familia

Kilimo cha bustani

Kikao cha tiba

Uteuzi na mtaalamu wa Afya

Kwenda kulala

Kuchora

Kucheza au jifunze ku cheza muziki

Tazama sinema kwenye Sinema

Mazoezi / utendaji wa

Kutoka kitandani

Kuhonga

Kusuguwa meno

Kuvaav /valia

Ku chanuwa nywele

Kupika chakula

Mkutano wa familia

Kwenda matembezini

Kula chakula cha asubui

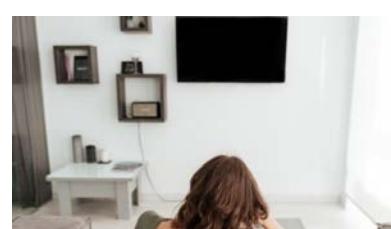
Kula chakula cha mchana

Kula chakula cha jioni

Kutazama TV

Kwenda ufkweni

Nenda ununuzi

Kwenda uvuvi

Nenda kwenye mazoezi

Cheza michezo

Kutazama michezo

Study/ kujifunza

Kwenda kazini

Kwenda nje kula au kunywa

Kazi za nyumbani

Kukutana na marafiki

Kukutana na familia

Kilimo cha bustani

Kikao cha tiba

Uteuzi na mtaalamu wa Afya

Kwenda kulala

Kuchora

Kucheza au jifunze ku cheza muziki

Tazama sinema kwenye Sinema

Mazoezi / utendaji wa

Bidhaa zinazohusiana

Vifaa vya kula na kunywa

Bidhaa za kusaidia kwa kazi nyumbani

Vifaa vya kuamisha

Vitanda na godoro za utunzaji wa shinikizo

Vifaa au misaada ya mavazi

Fanicha maalum ya kaya

Vitanda na godoro za utunzaji wa shinikizo

Vifaa au misaada ya mavazi

Bafuni na vifaa vya choo

Bafuni na vifaa vya choo

Kengele za kibinafsi

Vifaa vya mawasiliano na habari

Bidhaa za kusaidia kusikia

Bidhaa za kusaidia kwa kuona

Kusaidia mnyama

Vifaa vinavyo husiana na kutembea

Vifaa vinavyo husiana na kutembea

Viti vya magurudumu na scooters

Viti vya magurudumu na scooters

Muundo wa gari

Prosthetiki na mifupa

Prosthetiki na mifupa

Vifaa vya kusaidia kwa burudani

Marebisho ya nyumbani

Marebisho ya nyumbani

Tiba ya kazi

Tiba ya mwili

Mwanasaikoloji

Ugonjwa wa hotuba

Ushauri nasaha

Msaada wa tabia chanya

Tiba ya maji

Tiba ya kikundi

Daktari wa vyakula

**Kuunganisha, kuwezesha na kusaidia watu wenye
ulemavu kutoka kwa jamii tofauti za kitamaduni na
lugha nchini SA.**

---

62 Athol Street,
Athol Park SA 5012

P (08) 8447 8821

F (08) 8447 5527

admin@caassa.org.au

www.caassa.org.au

Funded by the National Disability Insurance Agency